

Yttrande över delbetänkandet Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott (SOU 2022:37)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

- Myndigheten för delaktighet (MFD) konstaterar att välfärdssystemen utgör en grundbult i arbetet med skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara fullt delaktiga och jämlika i samhället. Stabilitet i systemen är därför viktigt.
- MFD anser att de skydd för individen som byggs in i systemet är väsentliga. Det är viktigt att redan från början följa att dessa skydd fungerar som det är tänkt.
- MFD anser att systemens användbarhet och tillgänglighet är helt avgörande för att det ska vara lätt att göra rätt. I myndigheternas uppdrag för att underlätta för individen att göra rätt bör därför användbarhet och tillgänglighet betonas.

Myndighetens synpunkter

Välfärdssystemen utgör en grundbult i arbetet med skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara fullt delaktiga och jämlika i samhället. Stabiliteten i systemen kan dock äventyras om de utnyttjas och bidragsbrott begås. MFD ser därför utredningens arbete som mycket viktigt.

Med det sagt är det också viktigt att personer med funktionsnedsättning inte hamnar i kläm. MFD anser därför att de skydd som byggs in i systemen är väsentliga. Det är viktigt att redan från början följa att dessa skydd fungerar som det är tänkt. Det är också viktigt att följa de fall där skydden kunde slagit till men inte gjort det. Fall kan uppstå där individen anser att hen gjort allt hen

kunnat för att det ska bli rätt men där sanktionsavgift ändå har utgått och bidrag eller stöd har minskat eller inte har utgått alls. Resultatet kan bli stora inskränkningar i en persons liv.

MFD anser att systemens användbarhet och tillgänglighet är helt avgörande för att det ska vara lätt att göra rätt. Ansökningsprocesser och stödets innehåll måste utformas begripligt och fungera logiskt utifrån individens förutsättningar och behov för att kunna vara ändamålsenliga, effektiva och tillfredställande för den som är i behov av stöd och bidrag.

I betänkande föreslås berörda myndigheter få i uppdrag att underlätta för den sökande att göra rätt. MFD vill särskilt understryka vikten av att användbarhet och tillgänglighet betonas i dessa uppdrag. Det viktigaste är ett begripligt och tillgängligt språk och att den enskilde har valmöjligheter utifrån sina egna preferenser och möjligheter att kunna ta del av information.

Lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen) reglerar de grundläggande förutsättningarna för myndigheternas arbete i denna del. MFD vill dock uppmärksamma att detta regelverk inte ställer uttömmande krav på tillgänglighet. I de fall videolösningar används är det ett krav att dessa är syntolkade och textade. Det är dock inte ett krav att videon är teckenspråkstolkad, vilket riskerar att utestänga vissa grupper från information. Det finns också anledning att särskilt uppmärksamma möjligheten för alla generellt att ta del av tillgänglig information genom video. Det är ett mycket bra och effektivt sätt att nå ut till en förhållandevis stor grupp som inte är funktionellt läskunnig och som inte sällan har behov av stöd och bidrag.

Om information ges skriftligt i broschyrer behöver det skapas möjligheter att vid behov få det tillgängligt t.ex. genom stor stil och punktskrift och att grundläggande tillgänglighetskrav beaktas i utformningen som rätt val av typsnitt, avstånd och kontraster.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande) och utredare med särskilda uppgifter Hans von Axelson (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén